

Lausunto tapahtuman vaikutuksista [asiakkaaseen] poliisia/oikeudenkäyntiä varten

[Lausunnon pyytäjä] on pyytänyt lausunnon liittyen rikosasiaan xxxx/R/xxxx/xx [rikosasian numero], jossa [asiakas] [syntymäaika/ sotu] on asianomistajana. **Lausunto koskee sitä, miten epäilty rikos on vaikuttanut [asiakkaaseen]/** [tai mistä on pyydetty lausunto].

Allekirjoittanut on tavannut [asiakkaan nimi] yhteensä X kertaa. Allekirjoittanut toimii [tehtävä/ ammattinimike ja organisaatio], jonka perustehtävänä on [lyhyt kuvaus organisaation perustehtävästä/ palvelusta].

Tapahtuma [asiakkaan] kuvaamana

[Asiakas tai yhteyttä asiakkaan puolesta ottanut työntekijä] otti yhteyttä allekirjoittaneeseen [päivämäärä] ja kertoi, että...

[Kuvaa tapahtuma lyhyesti aloittaen lauseet sanoilla "asiakas kertoi/ sanoi/ kuvasi jne.". Kuvaa vain tärkeimmät asiakkaalta tietoon tulleet faktat: kuka teki, mitä, missä ja milloin. Käytä asiakkaan omia termejä, älä tulkitse tai lisää muualta tulleita tietoja]

[Asiakkaan] kuvaamat reaktiot ja seuraukset tapahtuman jälkeen

Ensimmäisessä tapaamisessa [asiakas] kertoi, että...

esimerkiksi: ... ettei hän ollut saanut öisin juurikaan unta kolmeen viikkoon tapahtuneen jälkeen. Hän kertoi itkeneensä lähes joka yö, ja olleensa päivisin ahdistunut ja pelkäävänsä kohtaavansa tekijän. Hän ei kertonut ensin tapahtuneesta kenellekään, vaan yritti selviytyä unohtamalla sen. Tapahtunut tuntui tässä vaiheessa usein epätodelliselta, ja [asiakas] yritti myös aktiivisesti vältellä muistamista sitä.

Kuukauden kuluttua tapahtuneesta [asiakas] kertoi, että...

esimerkiksi: ... nukahtaminen oli edelleen vaikeaa, tapahtunut pyöri mielessä erityisesti iltaisin ja öisin. [Asiakas] kertoi mielialojensa vaihtelevan: välillä hän itki ja oli itsesäälin vallassa, välillä ärtynyt ja sai kiukkukohtauksia. Hän ei pystynyt keskittymään eikä muisti toiminut kunnolla. Keskittymis- ja muistivaikeuksien takia opiskelusta ei tullut mitään ja [asiakkaan] valmistuminen viivästyi. Tästä seurasi hänelle myös toimeentulo-vaikeuksia, koska hän ei valmistumisen viivästyksen takia saanut kesäksi töitä eikä ollut enää oikeutettu opintotukeen, mutta ei opiskelijana ollut oikeutettu myöskään työttömyysturvaan.

X kuukautta tapahtuneesta [asiakas] sanoi...

esimerkiksi: ... kärsivänsä edelleen muisti- ja keskittymisvaikeuksista. Nukkuminen sujui jo hiukan paremmin, mutta ei vielä normaalisti. [Asiakas] kertoi olevansa edelleen varuillaan ja säikkyvänsä helposti kadulla liikkueessaan. Hän kertoi reagoivansa erityisesti autoihin, jotka muistuttavat tekijän autoa. [Asiakas] ei ollut pystynyt palaamaan harrastuksensa pariin, koska pelkäsi edelleen kohtaavansa tekijän siellä. [Asiakas] kykeni tekemään

rikosilmoituksen vasta tässä vaiheessa, koska oli aiemmin pelännyt liikaa tekijän reaktiota siihen.

Kun tapahtumasta oli kulunut X kuukautta [asiakas] kertoi, että...

esimerkiksi: ... ahdistuskohtaukset olivat helpottaneet, mutta tapahtuneen seuraukset pyörivät silti mielessä edelleen päivittäin. Hän oli edelleen varuillaan ja säikkyi helposti. Mahdollinen tekijän kohtaaminen kadulla tai harrastusiltoina jännitti [asiakasta] edelleen paljon. Tapahtuneen vaikutukset olivat alkaneet näkyä myös parisuhteessa. [Asiakas] kertoi, että he olivat yrittäneet harrastaa puolison kanssa seksiä ensimmäisen kerran tapahtuneen jälkeen, mutta se ei ollut onnistunut. [Asiakas] kertoi kavahtavansa edelleen kosketusta, ja aina kun hän laitto silmänsä kiinni, mieleen nousivat sanat "älä koske sinne", eikä hän kyennyt siksi jatkamaan eikä kiihottumaan. Opintoihinsa [asiakas] kertoi pystyvänsä keskittymään tässä vaiheessa jo jonkin verran paremmin.

Arvio teon haitallisuudesta ja jatkohoidon tarpeesta

(Kirjoita tämän osioon omia havaintojasi ja ammatillinen arviosi asiakkaalle tapahtuman aiheuttamista haitoista sekä jatkohoidon tarpeesta ja perustele ne. Lausunnosta on tärkeä löytyä ainakin nämä kohdat eli arvio siitä,

- ovatko asiakkaan kertomat asiat vaikuttaneet luotettavilta
- sopivatko asiakkaan oireet tapahtumasta johtuviksi
- jatkuuko työskentelyenne
- arviosi asiakkaan jatkohoidon tarpeesta)

Esimerkiksi:

Tapahtunut on ollut [asiakkaalle] erittäin järkyttävä ja traumaattinen, ja sillä on ollut huomattavia psyykkisiä, sosiaalisia ja taloudellisia seurauksia. [Asiakkaan] kuvaukset tapahtuneesta ja sen jälkeisestä oireilusta ovat vaikuttaneet uskottavilta ja luotettavilta. [Asiakkaan] kertomat oireet ovat hyvin tyypillisiä seksuaalisen väkivallan kokeneelle ja sopivat reaktioiksi hänen kuvaamansa kaltaiseen kokemukseen. Tutkimusten mukaan raiskauksen uhrit kärsivät yleensä lukuisista toimintaa rajoittavista oireista kuten univaikeuksista, paniikkikohtauksista ja lamaannuttavista peloista. Raiskaus vaurioittaa erityisesti uhrin itsetuntoa, kykyä läheisyyteen ja sosiaalisiin suhteisiin sekä aiheuttaa syviä ongelmia ruumiinkuvan ja seksuaalisuuden alueilla. Raiskauksen uhrit kärsivät näistä traumaperäisistä oireista huomattavasti pidempään kuin muunlaisia traumoja kokeneet. (Ylikomi & Punamäki 2007, 23.)

[Asiakas] on hyötynyt tapaamisissa ohjeistetuista traumaoireita vakauttavista harjoituksista, mikä vahvistaa käsitystä, että oireet ovat johtuneet kyseisestä tapahtumasta. Keskusteluissa ei ole tullut esiin mitään muita kokemuksia hänen aiemmasta elämänhistoriastaan, mikä selittäisi näitä oloiloja ja oireita. Myöskään aiempia mielenterveysongelmia ei ole tullut esiin (jos on tullut, niin tämän lauseen voi jättää pois).

[Asiakkaalle] tehtiin IES-testi [Impact of Event Scale], kun tapahtumasta oli kulunut puolitoista kuukautta. IES on itsearviointiin perustuva kysely traumaattisen tapahtuman aiheuttamista reaktioista, joka mittaa mieleen tunkeutuvuuden, välttämisen ja ylivireystilan voimakkuutta. Pistemäärä X viittasi vakavaan traumaperäiseen stressireaktioon, jossa riski

pysyvemmän traumaperäisen stressihäiriön [PTSD] kehittymiseen on korkea ja hoito on siksi suositeltavaa. Traumaperäinen stressihäiriö [PTSD] on raiskauksen uhreilla huomattavan yleistä, eri tutkimusten mukaan sitä esiintyy 52-94%:lla raiskauksen uhreista, kun esimerkiksi sotatraumojen naisuhreille vastaava häiriö kehittyy 25-35%:lle [Ylikomi & Punamäki 2007, 22]. Tästäkin syystä IES-testin viittaama kohonnut PTSD-riski on myös [asiakkaan] kohdalla otettava vakavasti. PTSD:n kehittymistä voidaan arvioida luotettavasti vasta kun tapahtumasta on kulunut yli 3kk, ja siihen tarvitaan lääkärin tekemää arviota.

Toipuminen on edennyt ja oireet ovat alkuvaiheesta osin helpottaneet, mutta [asiakas] kärsii silti edelleen monista traumaperäisistä oireista. Kokemus rasittaa edelleen voimakkaasti hänen parisuhdettaan ja voi vaatia pitempää jatkotyöskentelyä, että kyky läheisyyteen puolison kanssa palautuu entiselleen. Opiskelujen viivästyminen saattaa [asiakkaan] mukaan vaikuttaa jatkossakin hänen tulotasoonsa, koska hän saa työstä palkkaa oleellisesti vähemmän niin kauan, kun hän ei ole muodollisesti pätevä tehtävään. Myös työsuhteen jatkuminen on [asiakkaan] mukaan epävarmaa, mikäli hän ei pysty valmistumaan lähiaikoina ja saamaan tehtävän vaatimaa pätevyyttä.

Kontakti allekirjoittaneen kanssa jatkuu, jotta voidaan seurata traumaoireiden kehittymistä ja arvioida jatkohoidon tarvetta. Tapahtuman seurausten käsittelyn jatkaminen ryhmä- ja/tai yksilöterapiassa on suositeltavaa, koska ilman hoitoa riski pysyvän haitan ja PTSD:n kehittymiselle on suuri.

[aika ja paikka]

[allekirjoitus]

nimi
tehtävänimike ja ammatti
yksikkö
organisaatio
puhelin
sähköposti

Lähteet:

Ylikomi, Riitta & Punamäki, Raija [2007] Raiskauksen kokeminen altistaa psyykkisille ongelmille. Suomen lääkärilehden 8/2007 katsausartikkeli kirjassa Ylikomi & Virta [2008]: Raiskaustrauman hoito. Opas CPT-menetelmän käyttöön. Jyväskylä: PS-kustannus, 20-33.